

Добрият син

Адският сезон беше настъпил и въздухът миришеше на горящи деца. Тази миризма беше причината Дан Ламбърт да се отвори от сандвичите с изпечено на скара свинско. До август 1969 – годината, в която навърши двайсет – любимата му храна беше хрупкаво по краищата барбекю, потопено в сладникав червен сос. След единайсетия ден от този месец вече му се повръщаше от мириса на печено свинско.

Дан Ламбърт караше на изток по Седемдесета улица в Шривпорт под ослепителното сутрешно слънце. То се отразяваше в капака на сивия пикап и направо пронизваше очите му, като по този начин засилваше хроничното му главоболие. Той познаваше тази болка и прищевките ѝ. Понякога му се нахвърляше като някакъв изверг с чук, а друг път като хирург с много остър скалпел. В най-лошите моменти го връхлиташе като тежкотоварен камион и на него му оставаше само да преглътне раздражението си и да лежи, докато не възвърне контрола над тялото си.

Не беше лесно, умирането.

През този август от лятото на 1991 г., което беше едно от най-горещите в дългата история на Луизиана от адски сезони, Дан бе на четирийсет и две. Въпреки това изглеждаше с десет години по-стар, а изпитото му, сбръчкано лице беше като картина на непрестанната му борба с болката. Това беше битка, която не можеше да спечели. Дори да знаеше със сигурност, че ще живее още три години, едва ли щеше да се зарадва. Караше я ден за ден. Някои от тях си ги

биваше, а други не струваха пукната пара. Дан обаче не беше от хората, които се предават лесно пред трудностите. Баща му, пораженецът, не беше отгледал пораженец. И този факт сам по себе си му вдъхваше сили.

Така че той продължаваше да шофира по правата като стрела Седемдесета улица, покрай молове, паркинги и заведения за бързо хранене. Караше под съпровода на безмилостното слънце и миризмата на избити невинни.

По протежение на улицата имаше двайсетина ресторанта за барбекю и именно от комините на кухните им се носеше тази миризма на печено месо, която се издигаше в знойното небе. Часът беше малко след девет, а термометърът пред луизианската банка „Френдшип“ показваше трийсет градуса. Небето беше безоблачно, но по-скоро бяло, отколкото синьо, сякаш цветът му бе избледнял. Слънцето приличаше на лъскава калаена топка и обещаваше поредния непоносим ден в щата. Вчера температурата беше стигнала до трийсет и девет градуса, а днес щеше да стане достатъчно горещо, за да се изпържи яйце на асфалта. През няколко дни валяха следобедни дъждове, но те само мокреха улиците. Калните води на Ред Ривър течаха през Шривпорт до бластистия район на Луизиана, а въздухът трептеше над по-големите сгради, които се пъчеха като стоманеносиви великани на хоризонта.

Дан спря на червен светофар. Спирачките на пикапа изпищяха леко; имаха нужда от нови накладки. Миналата седмица го наеха да смени дъските на една веранда и от работата изкара достатъчно пари, за да си плати месечния наем и сметките и да му останат няколко долара за храна. Не стигаха обаче за всичко. Вече беше пропуснал две вноски за пикапа и трябваше да се срещне с господин Джарет, за да измислят нещо. Господин Джарет, управителят на кредитния отдел на Първа търговска банка, му влизаше в положение и му даваше отсрочка.

Болката беше точно зад очите. Тя живееше там като някакъв рак отшелник. Дан се пресегна към задната седалка, взе бялото шишенце с „Екседрин“ и го отвори. Изсипа две хапчета на езика си и ги сдъвка. Светофарът светна зелено и той потегли към Долината на смъртта.

Дан беше облечен в ръждива на цвят риза с къси ръкави и сини дънки с крѳпки на колената. Оредяващата му кестенява коса беше сресана назад под избелялата синя бейзболна шапка и падаше върху раменете му – ходенето на фризьор въобще

не беше в челните позиции на списъка му с приоритети. Имаше светлокафяви очи и поддържана брада, в която сивото преобладаваше. На лявата си китка носеше часовник „Таймекс“, а краката му бяха обути в здрави, но захабени кафяви работни обувки. На дясната му предмишница се мъдреше синкаво-зеленият призрак на татуирана змия – спомен от някогашното едро хлапе, което заедно с приятелите си беше прекалило с евтините, но силни коктейли през една от вечерите им в Сайгон. Онзи млад мъж отдавна го нямаше, но татуировката остана. Змиеукротители, точно такива бяха. Не се страхуваха да пъхат ръцете си в дупките на джунглата и да вадят всеки ужас, спотаил се в тях. Тогава още не знаеха, че целият свят е една змийска дупка и че змиите в него стават все по-големи и по-опасни. И понеже бяха устремили поглед към бъдещето, така и не разбраха, че змиите не дебнат само в дупките си, но и в окосените ливади на Американската мечта. Първо се заемаха с краката ти, като се увиваха около глезените ти, за да те забавят. След това влизаха в тялото ти, омаломощаваха те и те караха да се страхуваш, за да си лесен за убиване.

Дан Ламбърт се беше смалил през годините от онази така ярка в съзнанието му нощ в Сайгон. В най-добрите си дни беше висок метър и осемдесет и осем и тежеше деветдесет и шест килограма, по-голямата част от които бяха мускули. По онова време смяташе, че може да яде куршуми и да сере стомана. Сега тежеше седемдесет и седем килограма и му се струваше, че не е повече от метър и осемдесет и три. Лицето му толкова беше измършавяло, че бе заприличал на онези стари вьетнамци, които се свиваха изплашени в колибите си като наригани улични кучета. Скулите му стърчаха, а брадичката под брадата му беше станала остра като отварачка за консерви. Причина за това бяха нередовните му храненияя – рядко ядеше по три пъти на ден – и болестта му.

Гравитацията и времето бяха титанични убийци, помисли си Дан, докато шофираше по окъпаната от слънчевите лъчи магистрала, а ризата на гърба му беше потна и залепнала за седалката. Гравитацията те караше да се смаляваш, а времето те вкарваше в гроба и дори Змиеукротителите не можеха да се справят с такива страховити врагове.

Мина през безелникавия дим, който се носеше от комина на „Хънгри Бобс Барбекю Шак“, където готвачът печеше хубавичко месото за посетителите, които

щяха да се изсипят за обяд. Едната му гума попадна на дупка и кутията с инструменти издрънча в каросерията. В нея имаше чукове, пирони, нивелири и триони – всичко необходимо за един дърводелец.

На следващото кръстовище Дан зави надясно и пое на юг през район със складови помещения. Това беше един свят на телени огради, товарни рампи и тухлени стени. Жегата между сградите беше като хваната в капан и обещавахе да мъсти. На почти празния паркинг отпред бяха паркирани шест пикапа и два или три леки автомобили. Дан видя няколко мъже, които разговаряха помежду си. Единият седеше на сгъваем стол и четеше вестник, а шапката му с емблема на Си Ей Ти хвърляше частична сянка върху лицето му. До една от колите стоеше мъж, на чийто врат висеше табела с ръкописен надпис: „ЩЕ РАБОТЯ ЗА ХРАНА.“

Това беше Долината на смъртта.

Дан влезе в паркинга и изгаси двигателя. Отлепи подгизналата си риза от седалката, прибра шишенцето с лекарството в джоба си и слезе от пикапа.

– Ето го и нашия човек Дан! – провикна се Стив Лайнам, който говореше с Деръл Гленън и Къртис Ноуъл. Дан вдигна ръка, за да ги поздрави.

– Добро утро, Дан – обади се Джо Йейтс и свали вестника в скута си. – Как е положението?

– Все още съм на крака – отвърна той. – Поне така смятам де.

– Нося студен чай. – На земята до сгъваемия стол на Джо стояха пластмасова кана и пакет картонени чаши. – Ела при мен.

Дан се присъедини към него. Наля си чаша студен чай и приклепна, за да се възползва от сянката на приятеля си.

– Тери си спечели билет – каза Джо и му предложи няколко страници от вестника си. – Един човек дойде преди около десет минути. Търсеше работник за слагане на гипсокартон. Избра Тери и тръгнаха да работят.

– Това е добре. – Тери Палмитър имаше жена и две деца, които да изхранва. – Този човек каза ли, че по-късно може да се нуждае от още хора?

– Трябвал му работник само за гипсокартона. – Джо присви очи срещу слънцето. Той беше слаб мъж с груби черти на лицето и нос, който бе счупен и сплескан от силен удар с юмрук в

миналото. Идваше в Долината на смъртта вече повече от година, също като Дан. През повечето дни Джо беше изключително дружелюбен, но имаше и такива, в които само седеше замислен и мрачен и не искаше никой да му се мярка пред очите. И той, като останалите, които идваха на това място, не разкриваше много за себе си, но Дан беше научил, че – също като него – някога е бил женен, а после се е развел. Повечето от мъжете не бяха от Шривпорт, а от други градове. Те бяха скиталци, дошли заради обещанията за работа, и за тях пътищата на картата не водеха от един град в друг, а до следващия насмолен покрив, измазана с хоросан стена или дървена конструкция за къща, направена от толкова пресен чам, че по него още се стичат жълти сълзи. – Господи, днес ще е голяма жега – каза Джо, наведе глава над вестника си и продължи с четенето и чакането.

Дан отпи от студения чай и усети как на тила му изби пот. Не искаше да зяпа, но погледът му постоянно се връщаше към мъжа с написаната на ръка и изпълнена с отчаяние табела. Той беше с пясъчноруса коса, навярно приближаваше трийсетте и бе облечен в карирана риза и мръсен гащеризон. Все още беше с момчешка физиономия, на която бяха започнали да се изписват следите от истински глад. Младият мъж напомни на Дан за някого, когото познаваше преди много време. Сети се и за името му – *Фароу*. Изгони спомена и той си замина като неприятната миризма на печено месо.

– Я скивай тука, Дан. – Джо потупа с палец една статия във вестника. – Един от експертите по икономика на президента твърди, че кризата е свършила и всички ще си стъпят на краката до Коледа. Казва, че строителството вече се е увеличило с трийсет процента.

– Не думай – отвърна Дан.

– Тука е пълно с всякакви графики, които показват колко щастливи трябва да бъдем. – Той ги показа на Дан, който погледна неразбираемите колони и стрелки и отново погледна мъжа с табелата. – Аха, нещата определено се оправят навсякъде, нали? – Джо кимна и отговори на собствения си циничен въпрос: – Да, сър. Лошото е, че са забравили да кажат на работническата класа.

– Джо, кой е онзи ей там? – попита Дан. – Човекът с табелата.

– Не знам. – Мъжът не вдигна поглед от вестника си. – Беше там, когато дойдох. Изглежда млад. По

дяволите, всеки един от нашата черга би работил за храна, ако се стигне дотам, но не го пишем по разни табели, нали?

– Може би още не сме достатъчно огладнели.

– Възможно е – съгласи се Джо и млъкна.

Още мъже пристигаха с пикапи и коли. Някои от тях бяха със съпругите си, които продължаваха нанякъде, след като ги оставеха. Сред тях бяха и двама познати на Дан – Анди Слейн и Джим Нийлдс. Всички тук бяха като членове на общество – на едно доста обрулено от живота общество. Само преди четиринайсет месеца Дан работеше за строителната компания „Ей Енд Ей Кънстракшън“. Мотото им беше „Ние строим най-доброто за по-малко“. Въпреки това компанията не успя да оцелее, след като строителният бизнес удари дъното. Дан изгуби работата си, на която беше от пет години, и бързо разбра, че никой не наема дърводелци на пълен работен ден. Първото, от което се отказа, беше къщата му, която замени с по-евтин апартамент. Спестяванията му се стопиха изумително – и плашещо – бързо. След развода през 1984 година започна да плаща издръжка на Сюзан, така че банковата му сметка не беше особено голяма, но така или иначе не беше от хората, които се нуждаеха или очакваха да получат лукс. Най-хубавото нещо, което притежаваше, беше пикапът му, марка „Шевролет“ – според продавача правилното име на цвета му било „металическа мъгла“, – който си купи три месеца преди фалита на „Ей Енд Ей Кънстракшън“. Не му харесваше да закъснява вече с две вноски – господин Джарет беше добър човек и Дан не искаше да се възползва от добротата му. Трябваше да намери начин да изкара малко пари.

Не му беше приятно да гледа мъжа с написаната на ръка табела, но не спираше да го прави. Знаеше какво е да се опитваш да си намериш постоянна работа. С всички тези съкращения и затъващи сектори в бизнеса, обявите за наемане изчезнаха напълно. Опитните работници като Дан и другите, които идваха в Долината на смъртта, бяха първите, усетили липсата. Не му беше приятно да гледа отчаяния мъж с табелата, защото се страхуваше, че гледа собственото си бъдеще.

Долината на смъртта беше мястото, на което търсещите работа идваха, за да чакат за „билет“. Да спечелиш билет означаваше да те наемат за някаква работа. Предприемачите, които все още бяха в бизнеса, знаеха за това място и идваха да

потърсят заместник, когато някой от редовните им работници се разболееше или имаха нужда от допълнителен чифт ръце за един-два дни. Собствениците на имоти пък наминаваха, за да намерят някой да им закърпи покрива или да им построи ограда. Жителите на Долината на смъртта работеха евтино.

За съжаление, както научи Дан от разговорите си с останалите, във всеки град имаше по едно такова място. С времето му стана ясно, че хиляди мъже и жени живееха на ръба на бедността, без да имат някаква вина – просто бяха изтеглили късата клечка в тези тежки времена. Кризата беше звяр, който не подбираше много – тя отнемаше домовете на млади и стари и разрушаваше животите им.

– Здравсти, Дан! Колко си утрепал?

Две сенки паднаха върху Дан. Той вдигна поглед и видя Стив Лайнам и Къртис Ноуъл, застанали с гърбове към слънцето.

– Какво? – попита Дан.

– Колко си утрепал? – Въпросът беше зададен от Къртис. Той беше на трийсет и няколко години, с къдрава тъмнокестенява коса и жълта тениска, на която пишеше „ДА ВЗРИВИМ КИТОВЕТЕ“.

– Колко жълтури? Повече или по-малко от двайсет?

– Жълтури? – повтори Дан, без да разбира какво точно го питат.

– Аха. – Къртис извади кутия цигари „Уинстън“ и запалка от джоба на дънките си. – Чарлита. Жълти. Или както там сте ги наричали тогава. Повече от двайсет ли си убил?

Джо вдигна леко козирката на шапката си.

– Вие двамата нямате ли си друга работа, вместо да досаждайте на човека?

– Не – отвърна Къртис и си запали цигара. – На никой не пречим, кат’ питаме, нали, Дан? Тъй де, гордееш се, че си ветеран, нали?

– Да. – Дан отново отпи от студения си чай. Повечето от редовните посетители на Долината на смъртта знаеха, че е служил за страната си, след като веднъж Къртис го попита откъде му е татуировката. Самият той не обичаше да се хвали. Къртис имаше голяма уста и беше глупав – много лоша комбинация. – Гордея се, че съм служил на страната си.

– Аха, не си дезертирал в Канада, както правят някои шибани скатавки, а? – попита Стив. Той беше с ня-

колко години по-стар от Къртис, със светлосини очи и гръден кош с размерите на бирен кег.

– Не – отвърна Дан, – направих каквото ми беше наредено.

– Та колко? – прикани го Къртис. – Повече от двайсет?

Дан изпусна дълга и изморена въздишка. От слънцето го болеше главата, въпреки бейзболната шапка.

– Има ли някакво значение?

– Искаме да знаем – отвърна Къртис, който беше стиснал цигарата си със зъби, а от устата му излизаше дим. – Броил си ги, нали?

Дан се загледа право напред. Към телената ограда. От другата ѝ страна имаше стена от кафяви тухли. Върху нея, на цял един свят разстояние, падаха слънце и сенки. Във въздуха се носеше миризмата на изгоряло.

– Веднъж говорих с един ветеран в Мобайл – продължи да дълбае Къртис. – Пичът беше еднокрак. Той каза, че ги е броил и знае точно колко жълтури е утрепал.

– Господи! – изуми се Джо. – Вие двамата защо не отидете да торможите някой друг с глупостите си? Не виждате ли, че Дан не иска да говори за това?

– Той си има уста – отвърна Стив. – Сам може да си каже дали му се говори, или не.

Дан усети, че Джо е на път да стане от стола си. Той го правеше само поради две причини – да си вземе билет или да се разправи с някого.

– Не съм ги броил – отговори Дан, преди приятелят му да си навлече неприятности. – Просто си вършех работата.

– Но имаш представа колко са били горе-долу, нали? – Къртис нямаше намерение да се откаже, докато не получи желаното. – Повече или по-малко от двайсет?

В главата на Дан се завъртя вятърна въртележка от спомени. Те никога не го напускаха напълно, дори в най-добрите му дни. В хартиените перки на тази въртележка се съдържаша фрагменти от моменти и събития – снаряди от минохвъргачки, образуващи фонтани от пръст в джунглата, където слънчевата светлина почти не проникваше и цареше вечен сумрак; блещукащи на обедната горещина оризища; кръжащи в небето хеликоптери и войници, викащи за помощ по радиостанциите си, докато снайперски куршуми пронизваха въздуха; улиците и баровете на Сайгон, обещаващи фалшива неонова

утеха; промъкващи се тъмни фигури, които не можеш да видиш, а усещаш; човешките екскременти около оградата на лагера, с които виетконгците* показваха презрението си към младите мъже на Чичо Сам; ракетите, рисуващи бели и червени дири в мрачното небе; танцуващата фруг по време на едно представление Ан Маргарет, с високи до бедрата ботуши и сексапилни розови панталонки; тялото на виетконгски войник – момче на може би петнайсет години, разкъсано от пехотна мина, – върху чието кърваво лице мухите бяха накацали, за да образуват черна маска; престрелка на кално поле и един изплашен глас, който повтаряше като странна мантра „шибаняк-шибаняк-шибаняк“; сребърен дъжд, от който подгизваха дървета, лиани, трева, коса, кожа, очи, и нито една капка от него не беше чиста; и селото.

О, да. Селото.

Устата на Дан беше много суха. Той отпи нова глътка от студения чай. Ледът почти се беше стопил. Мъжете го чакаха да им отговори и нямаха намерение да го оставят на мира, докато не го направеше.

– Повече от двайсет.

– Майка му стара, знаех си! – Ухиленият Къртис сръга с лакът в ребрата Стив и протегна длан. – Кихай, приятел!

– Добре, добре. – Стив извади опърпан портфейл, отвори го и сложи петдоларова банкнота в ръката на Къртис Ноуъл. – Рано или късно ще си ги върна.

– Момчета, нямате ли достатъчно проблеми, че сте тръгнали да се обзалагате? – излая Джо.

Дан остави чашата си. Слепоочията му бяха започнали да туптят.

– Обзаложили сте се – учуди се той и насочи ледения си поглед към двамата мъже – колко трупа съм оставил в Нам?

– Аха, аз казах, че ще са повече от двайсет – отвърна Къртис, – а според Стив били...

– Схванах идеята. – Дан се изправи. Направи го бавно и внимателно, но въпреки това изпита болка в колената. – Използва стореното от мен, за да спечелиш някой долар, така ли, Къртис?

* Виетнамските комунисти. Наименованието идва от Народния фронт за освобождение на Южен Виетнам, съкратено наричан Виет Конг – военно-политическа организация в Южен Виетнам по време на Виетнамската война (1960–1975).

– Точно тъй – отговори гордо мъжът и понечи да прибере петте долара в джоба си.

– Я дай да видя парите.

Все още ухилен, Къртис му подаде банкнотата.

Дан не се усмихна. Ръката му се стрелна напред, взе парите и ги задържа, докато онзи не стана сериозен.

– Я стига! – оплака се той. – Дай ми ги, човече!

– Използва стореното от мен? *Преживяното* от мен? Мисля, че заслужавам половината, а ти? – И без да се замисли, Дан скъса банкнотата на две.

– Стига, човече, противозаконно е да късаш шибаните пари!

– Съди ме. Ето твоята половина.

Къртис почервения.

– Трябва да ти разбия шибаната глава, ето какво трябва да направя!

– Може би е така. Най-малкото можеш да се пробваш.

Усетили предстоящата свада, част от другите мъже се бяха приближили до тях. Усмивката на Къртис се завърна, но този път беше злобна.

– Мога да те набия с една ръка, дърто кльоцаво копеле.

– Може и така да е. – Дан погледна по-младия мъж в очите, защото знаеше, че в тях ще види удара, преди онзи да замахне. – Възможно е. Но преди да се опиташ, искам да знаеш, че не съм посягал на човек, откакто се прибрах от Нам. Не бях най-добрият войник, но си свърших работата и никой не може да каже, че съм обезумял. – Дан забеляза, че един нерв на левия клепач на Къртис потрепери. Онзи беше на път да му посегне. – Ако ме удариш, ще ти се наложи да ме убиеш, за да ме укротиш. Няма да бъда използван и правен на глупак, нито пък ще ти позволя да печелиш пари от облози колко души съм оставил мъртви зад гърба си. Разбираш ли ме, Къртис?

– Мисля, че си въздух под налягане – отвърна мъжът, но усмивката му вече не беше толкова голяма. По бузите и челото му избиха капчици пот. Той огледа няколкото зяпачи вдясно и вляво от него и отново насочи вниманието си към Дан. – Смяташ се за много *специален*, щото си ветеран ли?

– Няма нищо специално в мен – отвърна Дан. – Просто искам да си наясно, че там се научих как да убивам. Станах по-добър, отколкото ми се искаше. Не съм убил всички онези виетконгци само с автомат или с нож. За някои от тях се наложи да използвам ръцете си. Къртис, обичам спокойствието повече от

всеки друг, но няма да позволя да се подиграват с мен. Така че давай, удари ме, нямам намерение да ходя никъде.

– Човече, мога да ти счупя шибания врат с един удар – заплаши Къртис, но начина, по който го каза, подсказа на Дан, че мъжът се опитва да реши дали да продължи започнатото.

Ветеранът зачака. Това не беше негово решение.

Минаха няколко секунди. Дан и Къртис се гледаха един друг.

– Ужасно е горещо, за да се биете – намеси се Джо. – Големи мъже сте, спрете се!

– По дяволите, става въпрос само за пет долара – добави Стив.

Къртис си дръпна жадно от цигарата и издиша дима през носа си. Дан не отделяше поглед от него. Гледаше го със спокойно изражение на лицето, макар че болката в главата му беше достигнала нови висини.

– Мамка му – каза най-накрая Къртис и изплю хрчка с тютюн. – Дай ми я. – Той взе половината от банкнотата, която Дан му беше предложил. – Така поне няма да я залепиш и да я изхарчиш.

– Ето, всичко е точно. Сега се целунете и се сдобрете – предложи Джо.

Къртис се засмя, а Дан се усмихна. Събралите се около тях мъже започнаха да се отдалечават. Дан знаеше, че Къртис не е лош човек, просто понякога се държеше глупаво и някой трябваше да му налее малко здрав разум. Не можеше да отрече обаче, че се радваше, че не получи удар, тъй като днес слънцето печеше силно и не полъхваше никакъв ветреца в Долината на смъртта.

– Съжалявам – каза му Стив. – Не помислихме, че това може да те разстрои. Имам предвид облога.

– Вече знаете. Хайде да забравим всичко, става ли?

Къртис и Стив го оставиха. Дан извади шишенцето с екседрин от джоба си и изпи още едно хапче. Дланите му бяха влажни. Не се страхуваше от Къртис, а от онова, което самият той можеше да направи, ако един определен демон бъдеше пуснат на свобода.

– Добре ли си? – Джо го гледаше много внимателно.

– Да. Боли ме главата.

– Май пиеш много от тези, а?

– По няколко.

– Ходил ли си на лекар?

– Да. – Дан прибра шишенцето. – Каза, че имам мигрена.

– Така ли?

– Аха.

Знае, че лъжа, помисли си ветеранът. Нямаше нужда да споделя на никого от мъжете тук за болестта си. Сдъвка хапчето и го изпи с последната глътка студен чай.

– Къртис ще си намери майстора някой ден – каза Джо. – Въобще не е съобразителен.

– Не е живял достатъчно, това му е проблемът.

– Така е. Не е като нас, старите реликви, нали? – Мъжът погледна небето, за да проследи движението на слънцето по него. – Виждал ли си гадни неща там, Дан?

Ветеранът седна отново до стола на приятеля си. Остави въпроса да увисне във въздуха за момент, след което отговори:

– Да. Всички видяхме.

– Не бях повикан в армията. Въпреки това ви подкрепях, момчета. Не съм участвал в онези протести по улиците.

– Вероятно е трябвало. Останахме там прекалено дълго.

– Можехме да спечелим – каза Джо. – Да, сър. Можехме да пометем пода с тези копелета, ако просто...

– Едно време и аз така смятах – прекъсна го спокойно Дан. – Мислех си, че ако не бяха протестиращите, ще успеем да превърнем онази проклетата страна в огромен асфалтов паркинг. – Той сви колене до гърдите си. Хапчето беше започнало да действа и да притъпява болката му. – След това отидох във Вашингтон и се разходих покрай онази стена, на която са изписани имената, нали се сещаш? Толкова много имена. Бойни другари, които познавах. Млади момчета, на осемнайсет и деветнайсет, а онова, което остана от тях, нямаше да напълни и кофа. Мислех ли, мислех по въпроса, но не можах да измисля какво щяхме да спечелим. Ако бяхме убили всяко едно чарли, ако бяхме влезли с маршова стъпка в Ханой и бяхме опожарили мястото, ако се бяхме върнали у дома като герои, подобно на момчетата от „Пустинна буря“... какво щяхме да спечелим?

– Уважение, предполагам – отвърна Джо.

– Не, нямаше да е дори това. Вече беше станало късно да постигнем каквото и да било. Когато видях всички онези имена на черната стена и как майки и бащи прекопирваха на хартия имената на мъртвите си синове, за да отнесат листо-

вете у дома, защото само това им беше останало, разбрах, че протестиращите са били прави. Никога нямаше да спечелим. Никога.

– Обезумял – каза Джо.

– Какво?

– Обезумял. Каза на Къртис, че никой не може да те обвини, че си обезумял. Какво имаше предвид?

Дан осъзна, че е използвал думата, но се изненада, когато я чу от устата на друг човек.

– Нещо, което казвахме в Нам – обясни той. – Ако някой се сринеше – или изперкаше, – казвахме, че е обезумял.

– Никога ли не си се провалял?

– Не толкова, че аз или някой друг да бъде убит. Това беше единственото, което искахме – да се приберем живи.

Джо изсумтя.

– За да се насладите на този прекрасен живот, а?

– Да – съгласи се Дан. – На този прекрасен живот.

Джо потъна в мълчание и Дан се съобрази с това. Бездруго Виетнам не беше от темите, по които обичаше да приказва. Ако някой искаше да научи нещо и го притиснеше, неохотно разказваше за Змиеукротителите и подвизите им, за приличащите на деца момичета в баровете на Сайгон и за снайперистите в джунглата, които беше обучен да преследва и убива, но за две неща не можеше да пророни и дума – за селото и за мръсния сребърен дъжд.

Слънцето се издигна на небето и сутринта лека-полека си замина. Днес не беше особено добър ден. Около десет и трийсет в Долината на смъртта пристигна мъж с бял камион за доставки, който търсеше двама души с опит в боядисването на къщи. Джими Стагс и Къртис Ноуъл получиха билет и след като заминаха с камиона, останалите продължиха да чакат.

Силната жега изстискваше Дан. Прекара известно време в пикапа си, за да се скрие от слънцето. Няколко от по-младите бяха донесли бейзболни ръкавици и топка. Те си свалиха залепналите за гърбовете им ризи и започнаха да си я подават под погледите на по-възрастните мъже и Дан. Нещастникът с написаната на ръка табела беше седнал на бордюра и гледаше с очакване в посоката, от която принципно идваха „раздаващите“ билети, сякаш бяха някакви Божии пратеници.

Дан искаше да отиде при него и да му каже да махне табелата, да му обясни, че не трябва да се моли, но

реши да не го прави. Човек трябваше да стори нужно-то, за да си осигури прехраната.

Младият мъж отново му напомни за някого другия го. Името му беше Фароу. Причината беше в цвета на косата и момчешката физиономия. Фароу, хлапето от Бостън. Е, в онези дни всички бяха хлапета, нали? Спомените за Фароу събудиха дълбока, стара болка в него и той се опита да ги прогони.

Дан беше роден в Шривпорт на 5 май 1950 г. Баща му – сержант от морската пехота, който обичаше колегите му във фабриката на „Пепси“ да го наричат Майора – напусна този свят през 1973 г. с куршум от револвер в небцето. Майка му, която рядко беше в добро здраве, замина в Южна Флорида, за да живее с по-голямата си сестра. Дан разбра, че е получила дял в цветарски магазин и че се справя добре. Сестра му Кати, която беше по-голяма от него с три години, живееше в Таос, Ню Мексико, където правеше медно-тюркоазени бижута. От двамата, тя беше против непоколебимия патриотизъм на Майора. Това я накара да избяга, след като навърши седемнайсет години, като се качи във вана на банда кънтри певци – „утайката на земята“, както ги наричаше баща им – и замина за златния Запад. Дан, добрият син, завърши гимназия, винаги беше с късоподстригана коса, стана чирак на един дърводелец и бе наказан от Майора да се запише в морската пехота, за да изпълни дълга си на „добър американец“.

И сега Дан чакаше в родния си град да получи билет в горещата прегръдка на Долината на смъртта.

Около единайсет и половина дойде друг камион за доставки. Дан се изуми от бързината, с която се движеха всички, когато денят бързо напредваше, а нямаше много билети. Мъжете наобиколиха камиона като гладни животни. Той беше сред тях. Този път търсеха четирима работници за закърпване и заливане с катран на покрив на някакъв склад. Джо Йейтс получи билет, но не и Дан, който остана да чака следваща възможност.

След дванайсет някои от мъжете започнаха да се разотиват. От опит знаеха, че не получиш ли билет до обяд, само ще висиш напразно. Винаги имаше утрешен ден. Долината на смъртта и жителите ѝ щяха да са тук и в дъжд, и в пек. Наближаваше един часа, когато Дан се качи в пикапа си, запали двигателя и се насочи към дома си през дима от печено месо.

Живееше в малка жилищна сграда на десетина километра от Долината на смъртта, но от същата страна на града. До апартамента му имаше магазин, който беше нещо средно между бензиностанция и бакалия. Той спря пред него и влезе вътре, за да погледне таблото с обявите. Беше закачил обява с текст „Дърводелец си търси работа – разумни цени“ и с телефонния си номер, написан многократно на хартиени лентички, които потенциалните клиенти да късат и да отнасят със себе си. Искаше да провери дали всички лентички са откъснати – не бяха. Поговори няколко минути с магазинера Лион и го попита отново дали господин Хасаб – собственикът, който беше саудитец – не се нуждае от помощ. Както обикновено, Лион отговори, че господин Хасаб разполага с молбата му за работа.

Жилищната му сграда беше от жълтеникавокафяви тухли и в подобни горещи дни малките стаи задържаха жегата като стиснати юмруци. Дан слезе от пикапа си – гърбът му беше плувнал в пот – и отключи пощенската си кутия. Тази седмица беше пуснал обява в раздела „Търси работа“ във вестника, като бе оставил телефонния си номер и адреса си, и се надяваше на някакъв отговор. В кутията имаше две писма. Първото беше адресирано до „Живущия на този адрес“ и бе от градски съветник, който щеше да се кандидатира отново за поста. На второто беше изписано цялото му име – „Г-н Даниъл Луис Ламбърт“ – и подателя – „Първа търговска банка, Шривпорт“.

В долния ляв ъгъл на плика пишеше „Конфиденциална информация“. На Дан това въобще не му хареса. Разкъса плика, разтвори сгънатия бял лист в него и го прочете.

Беше от кредитния отдел на банката. Вече се досещаше, че ще е от тях, тъй като цялата тази официалност не беше в стила на господин Джарет. Бяха му необходими само няколко секунди, за да прочете абзаца под „Уважаеми господин Ламбърт“ и когато приключи, имаше чувството, че са го ударили в сърцето.

... наш ценен кредитополучател... според нас така е правилно да се постъпи... поради нередовните Ви вноски и просрочване на задълженията Ви... предайте ключовете, регистрационния талон и всички придружаващи документи... пикап модел „Шевролет“, година 1990, цвят металическа мъгла, сериен номер на шаси...

– О, Господи – прошепна Дан.

... незабавно отнемане...

Той примига, заслепен от бялото сияние на изгярящото слънце.

Щяха да му отнемат пикапа.